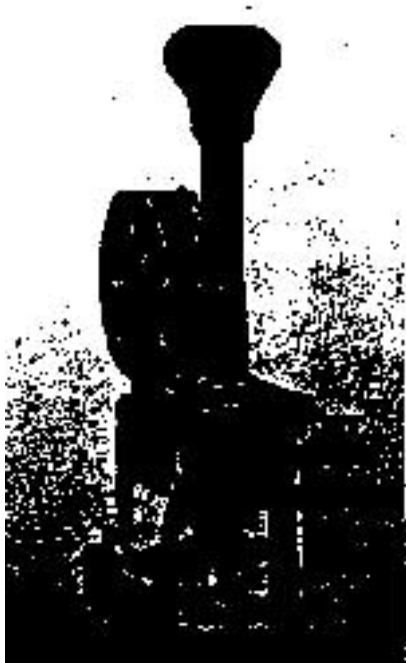

De postzegelplakmachine "Monopol"

(W.J.P. Loomans; uit: *Perfinpost* nr. 64, februari 2003)

De snelle ontwikkeling van administratieve hulpmiddelen aan het begin van de twintigste eeuw droeg ertoe bij, dat voor frankering van kantoorpost eveneens postzegelplakmachines op de markt kwamen; veelal van Duits fabrikaat.

Importeur was de Haagse firma Dehlinger & Co. Deze firma importeerde de Michelius, en vanaf begin 1923 de Poko-machine, voordien echter het "monopol"-apparaat. Dit was een eenvoudig toestel geschikt voor een rolzegels, wel toegerust met een verbruiksteller, doch **zonder** perforatiekop.

Zie afb. 1

Afb. 1

In het boekwerk "Poko-issues of The Netherlands" van Burton E. Bauder (herziene uitgave) is een lijst opgenomen samengesteld door Mr. Bolian in de jaren 1928-1933, van firma's, die mogelijk een Poko-apparaat in gebruik hadden zonder perforatiekop. Onder Amsterdam treffen we aan de firma Lindetevis-Stokvis N.V. Deze firma richt zich op ons onderzoek.

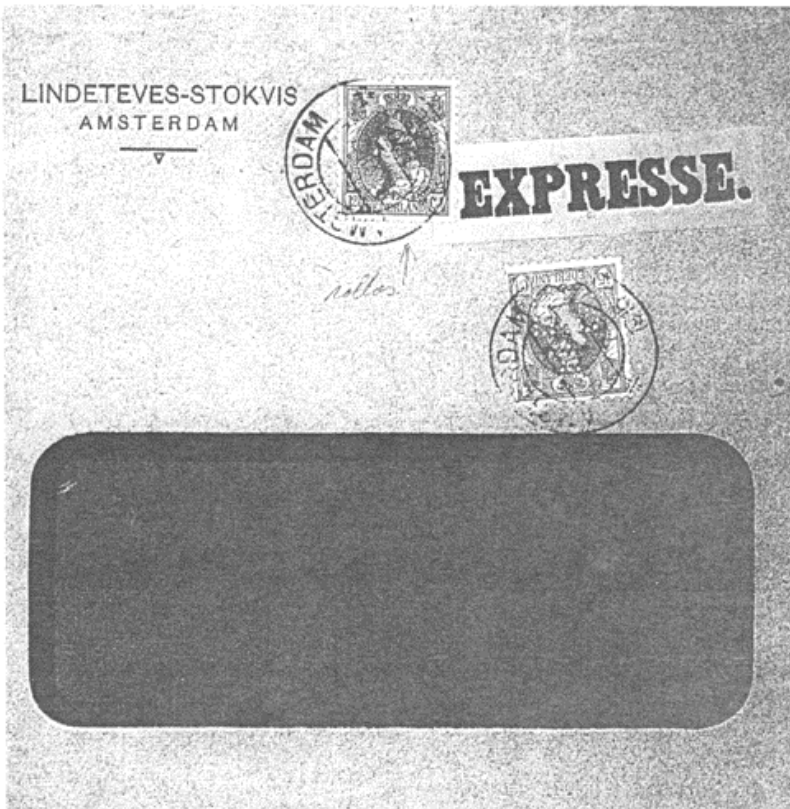
Volgens de catalogus *Perfins van Nederland* (Jan Verhoeven) luidt de volledige naam: Ned. Ind. Mij. tot voortzetting der zaken van Van der Linde & Teves en R. S. Stokvis & Zonen Ltd. (Lindetevis Stokvis & Co.), J. W. Brouwersplein 20 te Amsterdam.

Doordat in de meerderheid geperforeerde zegels, perfins en poko's onze aandacht krijgen, leek het mij nuttig speciaal de mogelijkheid van gebruik in Nederland van de postzegelplak machine Monopol te onderzoeken, welke zonder perforatie-eenheid werkte.

Met behulp van 4 poststukken (afb. 2) uit 1916 wordt aangetoond, dat Lindetevis-Stokvis rolzegels gebruikte en gezien de duidelijke afsnijdingen zijn dit machinale afsnijdingen. Deze kunnen niet van een Poko-machine afkomstig zijn, daar dit apparaat eerst begin 1923 werd geïmporteerd. Aldus vervalt de naam Lindetevis-Stokvis van de "Pokolijst" van Mr. Bolian. Ook zijn op de zegels geen kenmerken van de Micheliusapparatuur zichtbaar.

Afb. 2

Afb. 2

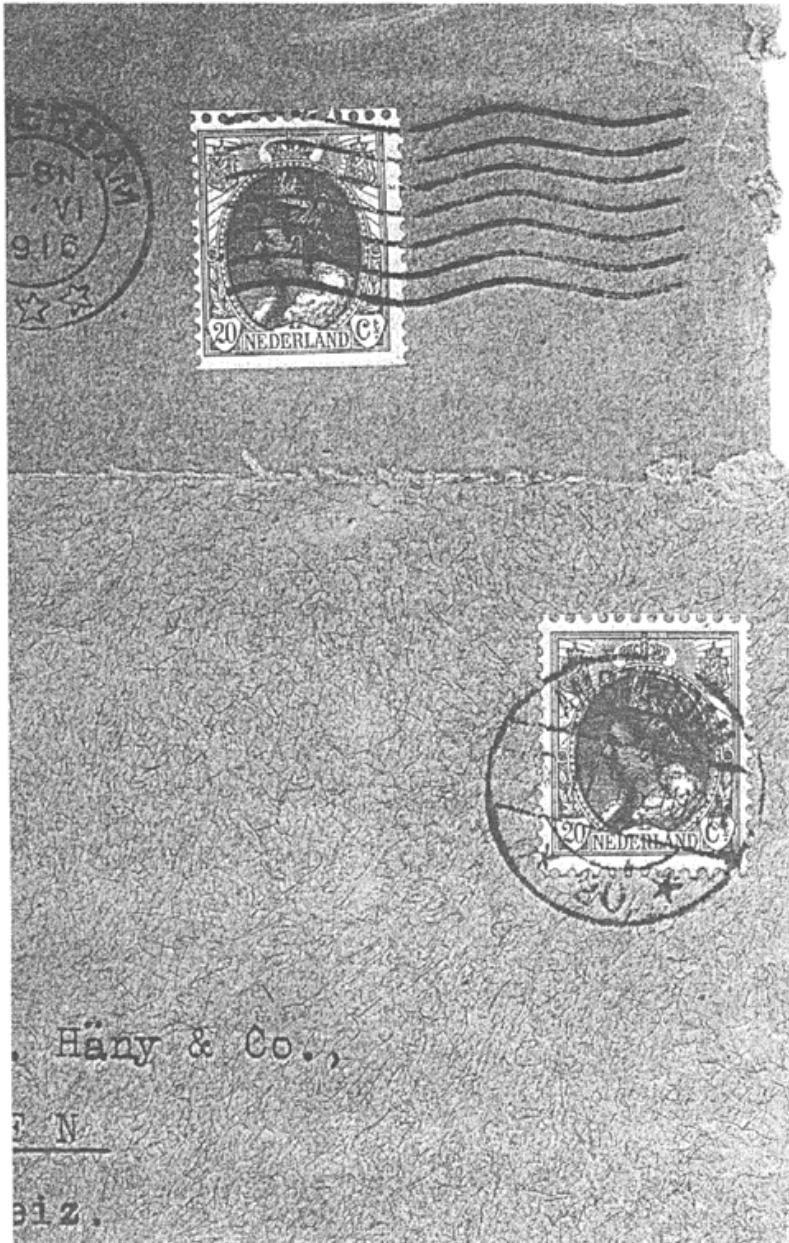
De enveloppen van afbeelding 2 worden nogmaals als 2a-2b-2c en 2d vergroot weergegeven.
(Zie hieronder)

2a env. 19.VI.1916 met 20 ct. NVPH 69 (gewichtsgroep 2)

2b env. 25.II.1916 met 20 ct. NVPH 69 (gewichtsgroep 2)

2c env. 15.II.1916 met 12½ ct. NVPH 63 (gewichtsgroep 1)

2d vensterenveloppe expresse 31.VII.1916 met 12½ ct NVPH 63 met rollas. Deze rollas bevestigt nogmaals het gebruik van rolzegels.

Afb. 2a en 2b

Tot hertoe zijn de zegels keurig machinaal van de rol afgesneden en rechtstandig geplakt - voor de dagelijkse post was de postzegelplakmachine lonend - hier was dus de "Monopol" op haar plaats.

De 15 ct. NVPH 65 op enveloppe 2d voor het expresserecht is duidelijk een velzegel met handperforatie L.S./A.

Aangezien het expresserecht minder vaak werd gefrankeerd, werden deze zegels op voorraad gehouden in vel en met de hand opgeplakt.

Eens te meer stellen we vast dat bij rolzegels (met of zonder perforatie) nooit alles is gezegd en dit gebied voor ons nog altijd verrassingen bewaart.

Zie afb. 2a t/m 2d.

W. Loomans

Afb. 2c en 2d